

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра спортивно-педагогічних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія фізичної культури

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітня програма	«Середня освіта (Фізична культура)»
Предметна спеціальність	A4.11 Середня освіта (Фізична культура)
Спеціальність	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань	A Освіта

Затверджено на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури
Протокол № 11 від «15» травня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія фізичної культури
Викладач (і)	Тягур Роман Степанович, к.п.н., доцент
Контактний телефон викладача	+380969198380
E-mail викладача	roman.tiahur@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2325
Консультації	Консультації здійснюються згідно розкладу, який затверджується кафедрою спортивно-педагогічних дисциплін на початку семестру. Асинхронна комунікація здійснюється впродовж усього процесу вивчення дисципліни, в межах робочого часу на https://dlearn.pnu.edu.ua/ .

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предмет навчальної дисципліни – вивчення загальних закономірностей виникнення та розвитку фізичної культури на різних етапах існування людства, з'ясування їх особливостей у різних народів минулого і сьогодення, аналіз їх практики до змісту якої входять засоби, методи, ідеї, теорії і системи фізичної культури різних етносів де вона активно входить до життєдіяльності.

Завдання полягає у формуванні системи знань з ІФК, прищепленні фахівцям навичок здійснювати мислительні операції, усвідомленні причинно-наслідкових зв'язків ІФК, розвитку професійної самосвідомості; вихованні морально-етичних переконань фахівців, причетності до світової історичної спадщини й традицій у галузі фізичної культури

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета: прищепити студентам знання про генезис фізичної культури і спорту в Україні, зарубіжних країнах; поширення вправ, засобів, форм, методів, ідей, теорій і систем фізичного виховання; вміння розглядати їх в історичному аспекті суспільно-політичних, економічних процесів на всіх етапах розвитку людського суспільства. На основі співставлення та аналізу нагромадженого історичного досвіду, шляхів розвитку фізичної культури і спорту використовувати його в сучасній практиці фізичного виховання і спорту України. Сформувати систему знань у студентів щодо витоків, закономірностей і специфічних принципів розвитку олімпійського руху, розвивати професійну самосвідомість, виховувати морально-етичні та ідейно-патріотичні переконання майбутніх фахівців, прищеплювати усвідомлення причетності до світової історичної спадщини.

Цілі курсу: формувати у студентів інтелектуальну та емоційно-вольову сфери діяльності (пам'ятливість, сприйнятливність, уважність, вдумливість, емоційність), а також властивості, які породжують характер і темперамент, психічні якості людини (мужність, сміливість, доброту, рішучість); навчити практичних навичок роботи з історичною і науковою літературою, критичного осмислення документів та першоджерел; прищеплювати фахівцям навички наукового аналізу, що забезпечать самостійне осмислення закономірностей історичного розвитку фізичної культури і спорту; сформувати уміння застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури та спорту, оцінки спортивних явищ і подій.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі освіти (фізична культура), що передбачає застосування теорій, технологій та методів відповідних наук, педагогіки, психології, теорії та методики фізичної культури, фізіології, біомеханіки, морфології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних

умов організації освітнього процесу в закладах освіти, а також у сфері шкільного туризму.
Загальні компетентності: ЗК-1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК-2. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
Програмні результати навчання
ПРН-1. Знати законодавчу базу щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування повної загальної середньої освіти в Україні; законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку; сфери фізичної культури. ПРН-25. Бути здатним до дотримання етичних норм, формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями й вихованцями та їхніми батьками. ПРН-27. Розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва. ПРН-28. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем. ПРН-29. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Кількість годин
лекції	18
семінарські заняття	26
самостійна робота	46

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	A4.11 Середня освіта (Фізична культура)	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	Лекції	Практичні заняття	Сам. робота
Тема 1. Історія фізичної культури як навчальна та наукова дисципліна.	2	2	5
Тема 2. Фізична культура у родовому суспільстві (3 млн. – 4 тис. р. до н. е.).	2	2	5
Тема 3. Фізична культура країн Стародавнього Сходу, Античної Греції, Риму, Північного Причорномор'я, стародавніх слов'ян.	2	4	6
Тема 4. Фізична культура в епоху феодалізму (476–	2	2	6

1492 pp.).			
Тема 5. Фізична культура у перший період нової історії (1492–1775/1783 pp.).	2	4	6
Тема 6. Фізична культура у другий період нової історії (1775/1783–1914/1918 pp.).	2	4	6
Тема 7. Виникнення національних систем фізичного виховання.	2	4	6
Тема 8. Сучасний олімпійський рух.	4	4	6
Всього	18	26	46

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання		
	<i>Університетська</i>	<i>Національна</i>	<i>ECTS</i>
	90-100	відмінно	A
	80-89	добре	B
	70-79		C
	60-69	задовільно	D
	50-59		E
	26-49	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
	1-25	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Оцінювання здійснюється відповідно до:
[Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.\)](#);
[Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#) (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309)

Система оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, результати виконання і захисту практичних робіт, експрес-контролю у формі тестів тощо. Оцінювання успішності студентів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою. Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів, набраних під час семестру – 50% і під час іспиту 50%.

Сума балів, набрана під час семестру, складається із оцінок за практичні заняття (35), контроль самостійної роботи (КСР) – 10 та додаткового результату (5).

Максимальна кількість балів, який студент може отримати за роботу на семінарських заняттях протягом семестру 35 (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,35)

Максимальна кількість балів, які студент може отримати за самостійну роботу (КСР) – 10 (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,10, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 10 балів);

Максимальна кількість балів, які студент може отримати як додатковий результат (підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, повідомлень, презентацій і т.д.) – 5 (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал може скласти 5 балів).

Оцінювання презентацій відбувається наступним чином:

	Відмінно 100–90. Точно відповідає тематиці, містить дуже велику інформацію. Має чітку, логічно вибудовану структуру. Оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні, вичерпні. Виглядає надзвичайно привабливо. Чітка побудова сторінок. Тексти легко сприймаються. Гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з ідеєю проекту. Робота є прикладом високого рівня. Добре 89–80. Відповідає тематиці, містить достатню інформацію. Має продуману структуру. Правильні посилання на інформаційні джерела. Має естетичний вигляд. Логічна побудова сторінки. Текст не важкий. Робота є прикладом належного рівня. Добре 79–70. Загалом відповідає тематиці проекту і є досить інформативною. Прослідковується певна структура в розміщенні інформації. Таблиці, представлені в роботі, не додають інформації, не доповнюють зміст. Не повністю представлені інформаційні джерела. Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречно графічне оформлення. Дизайн не суперечить загальному змісту проекту. Робота виконана на середньому рівні. Задовільно 69–60. Містить близький за тематикою матеріал, але не несе важливої інформативної функції. Важко зрозуміти структуру подання інформації. Таблиці відсутні. Недостатньо посилань на використані джерела. Відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення. Дизайн не завжди відповідає тематиці проекту. Задовільно 59–50. Використані матеріали, які мають і які не мають відношення до теми. Тема розкрита частково. Матеріал викладається з порушенням логіки. Робота стандартна, не відрізняється авторською індивідуальністю. Спостерігаються порушення щодо додержання стилю. Доповідач демонструє низький рівень теоретичних знань. Незадовільно 49–25, 24–1. Використані матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, зібрана інформація не аналізується і не оцінюється. Тема не розкрита. Логіка викладання інформації відсутня. Стилю не дотримано. Доповідач демонструє відсутність теоретичних знань. Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри теорії та методики фізичної культури студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали <u>«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»</u> (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 4
Вимоги до письмових робіт	Письмово виконуються контрольні та екзаменаційні роботи, які проводяться у вигляді тестового контролю рівня знань студентів на паперових носіях (або в системі дистанційного навчання). Під час контрольної роботи студент отримує 25–50 тестів, на розв’язання кожного з яких надається 1 хвилина. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою у % правильних відповідей. Під час екзамену студент отримує 50 тестових завдань. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою у % правильних відповідей.
Семінарські заняття	Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою. 90–100 балів – Студент має глибокі знання з тем семінарських занять. Відповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. Під час підготовки до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. На семінарському занятті студент активно бере участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало

	поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни. Бере активну участь у розв'язанні ситуаційних задач. 80-89 балів – Студент має міцні ґрунтовні знання. Відповідь змістовна та відповідає вимогам. Під час підготовки до заняття студент не обмежується тільки матеріалами лекції. На семінарському занятті студент бере участь в обговоренні поставлених питань. Протягом відповіді використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Проте є незначні неточності, пропуски, помилки (не більше однієї – двох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; власне ставлення студента висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності; писемне мовлення добре. (Знання – копії, алгоритмічний рівень). 70-79 балів – Студент знає програмний матеріал. Результати навчання відповідають вимогам. Студент своєчасно готується до заняття. Під час заняття студент відповідає на поставлені запитання. Проте існують проблеми з інтерпретацією прикладів з практичної діяльності (під час розв'язання ситуаційних задач). Проте є неточності, пропуски, помилки (не більше трьох – чотирьох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; є певні помилки в трактуванні практичного значення ситуації, що розглядається. 60-69 балів – студент володіє лише окремими знаннями, вміннями і навичками, порушує логіку викладу, аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках, наявні помітні прогалини, писемне мовлення спрощене (Знання – знайомства). Може відповідати на окремі поставлені запитання. Під час формулювання базових термінів допускає помилки. Не бере активної участі в обговоренні питань семінарського заняття і не може навести приклади застосування матеріалу на практиці та розв'язує ситуаційні завдання з допомогою викладача. 50-59 балів – Знання студента мають фрагментарний характер. Під час розкриття термінів допускає значні помилки. Має певні прогалини в інших темах, на яких базується матеріал семінарського заняття та розв'язує ситуаційні задачі з допомогою викладача. 25-49 балів – Студент має фрагментарні знання, не володіє програмним матеріалом. Відповіді на всі поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. Під час відповіді часто зупиняється і не відповідає на додаткові запитання. Не в змозі розв'язувати ситуаційні задачі навіть з допомогою викладача. менше 25 балів – Студент взагалі не знає програмного матеріалу, не працює в аудиторії, не готовий відповідати на будь-яке запитання з теми практичного заняття або розв'язувати ситуаційні задачі.
Вимоги до презентаційних робіт	Розробка презентацій <u>студентів денної форми навчання</u> є: – огляд питань за темами та виступ на практичному занятті; – підготовка доповіді, презентації на практичне заняття. Оцінюються: <i>зміст презентації</i>: відповідність змісту темі дослідження, ясне і логічне представлення ходу дослідження, повнота розкриття теми дослідження, розкриття тематичного та змістових питань дослідження, наявність навичок ефективного планування презентації; <i>оформлення презентації</i>: слайди презентації чітко структуровані; текст слайдів не містить граматичних помилок; слайди супроводяться формами графічної інформації: схемами, ілюстраціями і т.п.; презентація містить внутрішні гіперпосилання; презентація містить зовнішні гіперпосилання; стильова єдність презентації; матеріал презентації представлено лаконічно і закінчено. Критерії оцінювання презентаційної роботи студентів: 90-100 балів – У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Має чітку, логічно вибудовану структуру. Оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні, вичерпні. Гармонійне поєднання

	дизайнерських знахідок з ідеєю проекту. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю. 80–89 балів – Презентація має задовольняти всім критеріям нижчого рівня і одному або двом таким: відображає глибокий пошук при дослідженні та застосування навичок мислення високого рівня; показує явне розуміння теми; притягує увагу аудиторії 70–79 балів – Проект загалом відповідає тематиці проекту і є досить інформативним. Прослідковується певна структура в розміщенні інформації. Включена інформація добута із різноманітних джерел. Графіки, таблиці представлені в роботі, але не додає інформації, не доповнюють змісту. Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення. Дизайн не суперечить загальному змісту проекту. Робота свідчить про середній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних технологій учнями Проект корисний не тільки для студентів, які його створили. 60–69 балів – Проект загалом відповідає тематиці проекту і є досить інформативним. Прослідковується певна структура в розміщенні інформації. Графіки, таблиці представлені в роботі, але не додає інформації, не доповнюють змісту. Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення. Дизайн не суперечить загальному змісту проекту. Робота свідчить про середній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних технологій учнями 50–59 балів – Проект сфокусований на темі, але не висвітлює її. Важко вловити структуру подання інформації. Графіки і таблиці відсутні. Немає посилань на використані джерела. Естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення). Низький (початковий) рівень використання різноманітних можливостей комп'ютерних технологій 25–49 балів – Проект є випадковим, нашвидку зробленим, чи незакінченим. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови: 1) виконання всіх видів робіт, передбачених програмою навчальної дисципліни: виконання усіх практичних робіт згідно протоколів; виконання контрольних робіт на 50 і більше балів; здачі КСР на 50 і більше балів. 2) відпрацювання пропущених занять; 3) якщо за час вивчення дисципліни набрав не менше 25 балів.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – письмова у вигляді тестового контролю. Структура білета – 50 тестів. За кожну правильну відповідь студент отримує 1 бал. Робота виконується протягом 50 хвилин. Робота оцінюється у % правильних відповідей. Максимальна оцінка -100 . Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається : 50% - від кількості балів набраних протягом семестру і 50% від кількості балів, отриманих на екзамені. Максимальна кількість балів, що студент може набрати -100.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Оцінювання письмових робіт студентів регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
-----------------	--

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на низці положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: ➤ Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Невідпрацювання занять може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положеннями можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. та до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

8. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення
Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми, таблиці)
Література
Основна
1. Бондар А.С., Приходько Г.І. Історія фізичної культури: навч.посібн. Харків: ХДАФК, 2020. 220 с. 2. Тягур Р.С. Історія олімпійського руху: базові терміни, таблиці, схеми. Івано-Франківськ, Видавець В. Дяків. 2019. 275 с. 3. Тягур Р.С. Історія фізичної культури і спорту: курс лекцій. Івано-Франківськ: Видавець В. Дяків, 2019. 276 с. 4. Тягур Р.С. Історія фізичної культури: короткий лекційний курс. Івано-Франківськ: ТзОВВГЦ «Просвіта», 2023. 136 с. 5. Степанюк С., Гречанюк О., Маляренко І., Ткачук В. Історія фізичної культури: навч.-метод. посіб. для здобувачів ступеню вищої освіти «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт. Херсон: вид-во ПП Вишемирський В.С., 2016. 272 с. 6. Солопчук М.С., Боднар А.О. Історія фізичної культури та спорту. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. 176 с.
Додаткова
7. Вербицький В.А. Історія фізичної культури та спорту в Україні: навч. посібн. Миколаїв, ЧДУ ім. П. Могили, 2020. 340 с. 8. Лемешко О., Павлів І., Лисенчук С. Історія фізичної культури: тексти лекцій. Дрогобич. Редакційно-видавничий відділ, 2019. 190 с. 9. Тягур Р.С. Історія фізичної культури і олімпійського руху: 180 базових термінів. Івано-Франківськ: Видавець В. Дяків, 2020. 115 с. 10. Школа О.М., Золочевський В.В. Історія фізичної культури: навч. посібн. Харків: ХГПА, 2023. 219 с. 11. Сова А., Тимчак Я. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції. Л.: ЛДУФК; Априорі, 2017. 232 с. 12. Ткачук В., Степанюк С., Гречанюк О. Всесвітня історія фізичної культури: метод. матеріали для здобувачів ступеню вищої освіти «молодший спеціаліст» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 Середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт. Херсон: ТОВ «БОРИСФЕН-ПРО», 2016. 98 с. 13. Ткачук В., Степанюк С., Гречанюк О. Історія спортивного і олімпійського руху: метод. матеріали / для здобувачів ступеню вищої освіти «молодший спеціаліст» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт. Херсон: ТОВ «БОРИСФЕН-ПРО», 2016. 95 с. 14. Трофим'як Б. Гімнастично-спортивні організації в національно-визвольному русі Галичини (друга пол. XIX – перша пол. XX ст.). Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 694 с. 15. Приступа Є. Н. Народна фізична культура українців. Львів: УСА, 1995. 254 с. 16. П'єр де Кубертен. Олімпійські мемуари. Науковопопулярне видання. К.: Олімпійська література, 1997. 179 с. 17. Андрухів І.О. Західноукраїнські молодіжні товариства «Сокіл», «Січ», «Пласт», «Луг». Івано-Франківськ, 1992. 78 с. 18. Вацеба О.М. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні. Івано-Франківськ: ЛілеяНВ, 1997. 232 с.
Інтернет-ресурси
19. Міжнародний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.olympic.org/ 20. Міжнародний паралімпійський комітет [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.paralympic.org.ua 21. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/ 22. НОК України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.noc-ukr.org

23. Олімпійська арена [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://http://olimparena.com.ua/>

Викладач

Роман ТЯГУР